

1

Evelien van Rossum is blij dat haar werkdag erop zit. Ze is moe. Het was vandaag een topdrukte in strandpaviljoen. Blick op oneindig. Veel dagjesmensen willen de laatste dagen van deze zomervakantie nog goed benutten door het strand en de zee op te zoeken. Het is prachtig weer. En aangezien het de afgelopen weken bijna aanhoudend heeft geregend, lokt het nu nog meer toeristen dan anders deze kant op.

Evelien voelt de moeheid in haar benen. Ze is vandaag wel erg druk geweest. Ze heeft amper tijd gehad om koffie te drinken en lunchpauze te houden. Verlangend kijkt ze naar de golven met de witte schuimkoppen. Nu even het water in te gaan. De warmte en de vermoeidheid weg laten spoelen door het frisse zeewater ...

Een moment aarzelt ze, dan schudt ze haar hoofd. Nee, toch maar niet. Het is al laat en ze had haar moeder beloofd op tijd thuis te zijn voor het eten.

‘Evelien, ben je nu nog niet naar huis?’ klinkt een stem achter haar. ‘Sta je daar te aarzelen om er nog maar een uurtje aan vast te plakken? Ik vind het prima, hoor! Het scheelt weer een paar handen.’

Evelien draait zich om en kijkt in de plagende ogen van haar collega Lieke.

‘Dat zou je wel willen, hè?’ geeft ze terug. ‘Maar ik was vanmorgen eerder begonnen dan jij, dus nu mag jij je tijd verder volmaken!’

Met een glimlach om haar mond loopt Evelien even later over het zanderige paadje naar de zijkant van het paviljoen, waar haar fiets staat. Het contact tussen de collega’s is prettig en ze heeft het goed naar haar zin in het strandpaviljoen. Altijd heeft ze met opgewekte mensen te maken. Wat gaat er boven een gezellig contact met mensen en de hele dag een prachtig uitzicht op zee? Nooit zal haar dit gaan vervelen. Nooit.

Het enige nadeel is dat het paviljoen tijdens de wintermaanden gesloten is. Maar dan zit ze gelukkig nog niet zonder werk. De eigenaar van het paviljoen heeft ook een hotel aan de boulevard. En daar mag zij tijdens de wintermaanden werken.

Het paviljoen drijft eigenlijk vooral op vakantiekrachten. Maar omdat het tijdens de zomermaanden heel druk is, springt zij bij en geeft ze leiding aan de vakantiehulpen.

Haar baas heeft zijn waardering meer dan eens uitgesproken over haar inzet en inzicht.

Dat vervult Evelien met gepaste trots. Ja, ze is heel blij dat ze hier terechtgekomen is.

Ze haalt haar fiets van het slot en bindt haar dunne vestje onder de snelbinders. Zelfs daar is het nog te warm voor.

Ze ziet dat het strand vol is met luierende mensen en spelende kinderen. Die denken nog niet over naar huis gaan. Gelijk hebben ze!

De geur van patat en vis trekt langs haar heen. Ze ziet toeristen met petten, zonnebrillen en luchtige kleding. Hun voeten gestoken in sandalen of slippers. Kinderen in fleurige badkleding, een ijsje in de hand.

Evelien geniet hier iedere dag opnieuw van met volle teugen. Het mooie weer hebben ze immers een tijd lang moeten missen. Maar in deze laatste dagen van de zomervakantie laat de zon zich gelukkig van zijn beste kant zien.

Evelien gaat de bocht om, passeert een groep luidruchtige jongelui en volgt dan haar weg door de duinen. Een konijntje springt vlak voor haar wiel de weg over. Ze remt haastig. Gelukkig gaat het net goed. Ze hoort het getjilp van de vogels. De warme wind strijkt langs haar verhitte gezicht. Ze haalt diep adem en voelt de levensvreugde door haar lichaam tintelen. Het is zo mooi om hier te werken en te wonen! Ze is hier geboren en opgegroeid. Haar wortels liggen er, in Oostduinkerke, op dit Zeeuwse eiland. Ze wil er nooit meer vandaan.

Wat houdt ze van de polders. De groene weilanden en de pas geploegde akkers. De wuivende halmen en het gele koren. De blauwe lucht met de witte, donzige wolken. De duinen en de dijken. Maar bovenal de zee. De zee met zijn nooit aflatende ritme van rollende golven in de branding. De kleurschakeringen wanneer de zon op- of ondergaat. De stralen van de zon midden op de dag, die de koppen van de golven licht geven, zo fel dat het bijna pijn doet aan je ogen als je ernaar kijkt.

Zelfs de zware regenwolken boven de zee kunnen haar fascineren. Ze geven het landschap een andere gloed. Een somber licht dat weerkaatst in het water. Ook dat is indrukwekkend.

Evelien is nu vlak bij huis. Achter de dorpskern woont ze. Ze gaat het winkelcentrum voorbij en schiet een pad in dat tussen de huizen ligt. Ziezo, ze is er! Met haar voorwiel duwt ze de poort open en schuift haar rijwiel naar binnen. Ze zal

haar fiets meteen in de schuur zetten, want een fietstocht vanavond zit er waarschijnlijk niet meer in. Ze gaat straks zitten met haar benen op een krukje. Lekker uitrusten na al dat heen en weer lopen de hele dag.

Tot haar verbazing bemerkt ze dat de keukendeur op slot zit. Het gebeurt maar zelden dat er rond etenstijd niemand thuis is. En ze had beloofd om rond deze tijd thuis te zijn. Juist omdat ze nogal eens in de verleiding komt om nog even te gaan zwemmen in zee of een eindje om te fietsen door de duinen. Nu is ze op tijd thuis en is er niemand!

Ze kijkt door het raam. Het ziet er stil en verlaten uit. Ze diept haar sleutels op uit haar tas en opent de deur. Het is stil in huis, vreemd stil. Geen moeder die druk bezig is met koken. Het aanrecht blinkt haar schoon en opgeruimd tegemoet. Alleen enkele pannen staan op het gasfornuis. Niets voor moeder om de boel de boel te laten. Ze ligt toch niet ziek op bed?

Dan dwalen haar blikken naar de keukentafel en ziet ze een briefje liggen met het bekende handschrift van haar moeder. De schrik slaat haar om het hart; er zal toch niets ergs zijn? Haastig vliegen haar ogen over de regels:

Evelien,

Ik ben bij oma. Het gaat met oma niet zo goed. Niet meteen schrikken, hoor. Het is niet levensbedreigend, maar ik wilde toch even kijken.

Pa komt meteen uit zijn werk naar oma toe. De aardappels en groente staan klaar. Wil jij het verder klaarmaken? We hopen gewoon thuis te komen eten.

Tot zo, ma

Evelien fronst haar wenkbrauwen. Ze hoeft niet te schrikken, maar normaal is dit ook niet. Wat zou er met oma

zijn? Natuurlijk maakt ze zich ongerust. Ze is dol op oma en ze moet er niet aan denken dat haar iets zou overkomen.

Ze steekt het gas aan. Maar niet voordat ze even onder de deksels van de pannen gekeken heeft. Mmm, aardappels, boontjes en kipfilet. Ze voelt haar maag knorren.

Ze waardeert de Hollandse pot altijd bijzonder, omdat ze in haar werk meestal te maken krijgt met iets uit de frituurpan of allerlei andere liflafjes.

Ze kijkt op haar horloge. Kwart voor zes. Justin, haar broer, is er ook nog niet. Hij kan ieder moment thuiskomen.

Een beetje balorig pakt ze de krant van de mat bij de voordeur en gaat in de kamer zitten. Ze probeert zich in het nieuws te verdiepen. Maar ze leest geen letter. Haar gedachten zijn steeds bij oma. Sinds drie jaar is ze weduwe. Opa is plotseling overleden aan een hartstilstand.

Zijn overlijden kwam als een schok. Het was zo onverwacht. Na drie jaar komt het haar soms nog onwerkelijk voor. En oma ... ach, ze was zo flink. Ze vertelde iedere keer weer dat ze zich gedragen voelde en iedere dag opnieuw Gods steun mocht ervaren.

Natuurlijk had ze ook moeilijke momenten. Dan huilde ze en kwam al het verdriet en gemis om opa naar buiten. Het was goed dat ze die momenten ook had, want het verdriet moest er wel uit en het moest verwerkt worden.

Als ze oma dan zo zag, kreeg ze iedere keer opnieuw een machteloos gevoel. Ze houdt zo veel van oma en juist daarom is het moeilijk om haar zo verdrietig te zien. Zij als kleindochter kan het verdriet niet van oma's schouders afnemen. Maar ook zij kan deze moeilijke dingen in het gebed voor God neerleggen.

Diep in gedachten staart Evelien voor zich uit. De krant glijdt van haar knieën en komt op de vloer terecht. Ze merkt het niet.

Ze schrikt op als ze de keukendeur open hoort gaan. Even later komt Justin de kamer binnen. Evelien kijkt naar haar blonde broer. Hij steekt een hoofd boven haar uit en zo steil en donker haar haar is, zo blond en krullend is het zijne. Ze lijken in niets op elkaar. Dat is hun van jongs af aan al heel vaak verteld. Het is te verklaren. Justin lijkt sprekend op hun moeder en van haar, Evelien, is altijd beweerd dat ze ‘een echte Van der Waal’ is. En dat het waar is, bewijzen de foto’s wel van oma toen ze nog een jonge vrouw was. Evelien is het evenbeeld van oma op de foto’s.

Ze heeft kortgeknipt donker haar en bruine ogen. En een lichtgebronsde huid, die zelfs in de winter niet lichter wordt. Haar wenkbrauwen zijn ook donker, en smal. Niet mooi, vindt ze. Haar neus is ook smal, en recht. En ze heeft een brede mond. Ook net als oma.

Justin plaagt haar daar vaak mee: ‘Jouw mond is letterlijk en figuurlijk groot.’

Ze schrikt opnieuw als Justin tegen haar begint te praten. Zit ze zowaar alweer te dromen.

‘Ha, zus. Wat zit jij hier in je eentje? En waar zijn pa en ma?’

‘Bij oma. Heb je het briefje op de keukentafel niet gezien?’

Justins gezicht is een en al verbazing; ‘Om deze tijd bij oma? Waarom? Nee, ik heb geen briefje gezien.’

‘Op de keukentafel’, verduidelijkt Evelien nog eens.

Justin loopt snel terug naar de keuken en komt daarna weer

met het bewuste briefje terug.

‘Wat heeft dat nou te betekenen?’ vraagt hij. ‘We hoeven niet te schrikken en het is niet levensbedreigend. Nou, dat is natuurlijk prettig om te weten. Maar ik vind het wel heel vreemd.’

‘En daarom maak ik me toch ongerust’, zegt Evelien.

Justin kijkt met genegenheid naar zijn zus. ‘Het hoeft niet ernstig te zijn’, troost hij. ‘Maar ik zou toch ook wel eens willen weten ... Zeg, ruik ik wat?’

Justin steekt zijn neus in de lucht en snuift eens nadrukkelijk. Evelien vliegt overeind.

‘Mijn aardappels! Ach nee, mijn aardappels!’

Justin kijkt zijn zus verbaasd na, die als een raket langs hem heen schiet, de keuken in.

Ze draait onmiddellijk het gas uit en jammert: ‘De aardappels zijn aangebrand, wat moet ik nu doen?’

Justin kijkt haar spottend aan. ‘En dat vraag jij, terwijl je de hele dag mensen bedient met eten en drinken? Nou meid, ga maar eens een stap opzij. Je grote broer zal je wel helpen.’

Het valt mee. De aardappels zien gelukkig nog net niet zwart, ze zijn alleen droog gekookt. Als Justin in de pan met boontjes kijkt, ziet hij dat ook daar bijna geen water meer in is.

‘Je hebt te weinig water bij de aardappels en de groente gedaan. Daar zit de fout!’

Evelien trekt een schuldbevestigend gezicht. Maar ze vergeet het incident onmiddellijk als ze haar ouders aan ziet komen. Ze trekt Justin aan zijn mouw.

‘Daar zijn ze!’ Ze voelt zich plotseling weer gespannen. Justin knijpt bemoedigend in haar vingers. ‘Niet meteen het ergste denken’, zegt hij nogmaals.

Dan stappen hun ouders binnen. Hun gezichten verraden niets. Maar de blik in hun ogen is ernstig. Evelien gunt zich niet eens de tijd om haar ouders behoorlijk te groeten. De vraag brandt op haar lippen: ‘Wat is er met oma?’

‘Dág, Evelien! Dag, zoon!’ zegt vader nadrukkelijk. Ziet ze nu toch iets van een lach in zijn mondhoeken? Evelien is nog niet meteen gerustgesteld. Moeder knikt naar hen en trekt zwijgend haar jas uit.

‘We begrijpen dat jullie in spanning zitten’, zegt vader dan. ‘Maar ma en ik dachten dat het toch wel goed was om een briefje achter te laten. Hopelijk waren jullie niet al te ongerust?’

‘Toch wel’, plaagt Justin. ‘Evelien liet bijna het eten aanbranden.’

Vader snuift. ‘Volgens mij valt het wel mee.’

Als moeder terugkomt in de keuken en eerst in de pannen kijkt, ontploft Evelien bijna. Dit duurt veel te lang.

‘Vertel nou eens ... Wat is er aan de hand?’

Moeder strijkt nerveus een haarlok achter haar oren.

‘Dat weten we niet precies’, zegt ze zacht. ‘Het blijkt al enkele maanden niet zo goed met oma te gaan. Wij hebben niets gemerkt. Al die tijd niet en dat spijt me zo ...’

Ze laat zich op een keukenstoel zakken en zucht.

‘Er valt ons niets kwalijk te nemen, Nellie’, zegt vader. ‘We wisten immers niets. Moeder heeft het al die tijd knap voor ons verborgen weten te houden. Ze wilde ons er niet mee lastigvallen.’

‘Maar ik kom er iedere week’, gaat moeder hier tegenin. ‘Ik had beter op haar moeten letten.’

‘Hier kun je echt niets aan doen, Nellie. Wees er maar blij om dat je iedere week bij je schoonmoeder komt. Nu kon je

bij haar blijven op het moment dat ze dat nodig had.'

Evelien en Justin kijken vragend naar hun ouders. Ze begrijpen nog steeds niet wat er aan de hand is. Vader ziet hun vragende blikken.

'We zullen het jullie snel vertellen. Oma's gezondheid is de laatste tijd sterk achteruitgegaan. Ze eet slecht, valt af en ligt heel veel op bed.'

'Hoe komt dat? En is er al een dokter geweest?'

Moeder kijkt Evelien geruststellend aan.

'Papa heeft meteen de dokter gebeld en die is gekomen. Oma's bloeddruk is aan de hoge kant en ze moet deze week nog bloed prikken.'

'En verder?' vraagt Justin nu.

'Voorlopig even niets', gaat vader verder. 'De dokter kon verder ook niets zeggen. Een ziekenhuisopname is niet meteen noodzakelijk. Wel als oma nog meer blijft afvallen. Maar de dokter heeft beloofd om oma goed in de gaten te houden.'

Evelien kijkt stilzwijgend voor zich uit. 'Zou ze iets ergs onder de leden hebben?' vraagt ze dan.

Moeder haalt haar schouders op.

'Als dat zo was, had de dokter vast wel andere maatregelen genomen. We zullen eerst eens afwachten wat er uit die bloeduitslagen komt. Ik ga morgen met haar mee.'

'Kan ze wel alleen blijven wonen? Iemand moet toch voor haar zorgen nu ze ziek is?' vraagt Evelien bezorgd.

'Daar moeten we het met elkaar nog over hebben', zegt vader. 'Want ik ben het met je eens dat oma in deze omstandigheden niet alleen kan blijven.'

'Zullen we de tafel gaan dekken? Dan kunnen we eten. Ik rammel!'

Dat is Justin en de anderen zijn het met hem eens. Onder het eten is oma uiteraard het onderwerp van gesprek. Justin en Evelien zijn erg gesteld op hun oma. Zij is de enige grootouder die ze nog hebben. De ouders van hun moeder hebben ze nooit bewust gekend.

‘Ik ga vanavond een poosje naar oma toe’, zegt Evelien.

Moeder knikt. ‘Misschien is tante Gon er ook wel. Ik ben in ieder geval blij dat er vanavond iemand bij haar is. Anders was ik weer gegaan.’

Evelien schudt bezorgd haar hoofd en kijkt haar broer aan. Dit klopt inderdaad niet.

Oma was altijd blakend van gezondheid en levenslust. En nu dit!

Als Evelien diezelfde avond nog bij oma binnenstapt, treft ze haar tante Gon aan in de kleine, knusse huiskamer van oma. Tante Gon is vaders zus en net als Evelien het evenbeeld van oma. Zij is een vrouw van middelbare leeftijd. Ze werkt in De Bongerd, een zorgcentrum dat op een steenworp afstand van oma’s huis ligt. Tante Gon is getrouwd met oom Pieter. Tot hun verdriet hebben ze nooit kinderen gekregen. Daarom zijn Evelien en Justin een beetje hun kinderen geworden. Ze hebben tijdens hun kinderjaren veel bij hen gelogeed en samen allerlei leuke dingen ondernomen. Zoals een bezoek aan een dierentuin of een zwembad of een dag naar het bos. Bij oom Pieter en tante Gon thuis mochten ze koekjes bakken. Of pannenkoeken. Of poffertjes. Het kon tante Gon niets schelen dat het een rommel in de keuken werd. Bij haar kon alles. Nou ja, bijna alles. Evelien bewaart veel fijne herinneringen aan de bezoeken aan tante Gon en oom Pieter.

Tante Gon begroet haar nichtje hartelijk en trekt haar even dicht tegen zich aan.

‘Je hebt het inmiddels van je ouders gehoord’, concludeert ze.

Evelien knikt. ‘Slaapt oma nu?’

‘Ja’, zegt tante Gon. Haar ogen staan bezorgd. ‘Ze vertelde me dat ze ’s nachts heel vaak wakker ligt en daarom overdag zo moe is.’

‘Heeft oma zich een verkeerd slaapritme aangewend? Als ze namelijk overdag de slaap inhaalt die ze ’s nachts mist, dan klopt het uiteraard niet.’

Tante Gon schudt haar hoofd.

‘Dat heb ik haar ook gezegd. Maar ... ach, laat ook maar. Ik ga koffiezetten. Je lust toch wel een bakje?’

‘Straks graag. Ik wil eerst weten wat u wilde zeggen.’

‘Ach, niets meisje. Ik moet jou niet belasten met mijn zorgen.’

Evelien kijkt naar tante Gon. Haar mond, die zo vaak lacht, staat strak. Haar blauwe ogen staan bezorgd.

‘U belast mij daar niet mee’, gaat Evelien erop in. ‘Ik zou het willen omdraaien: doordat u het mij vertelt, verlicht ik uw zorgen er misschien mee. Iets van je afpraten kan immers opluchten, ook al is er niet direct een oplossing voor.’

Tante Gon kijkt haar peinzend aan.

‘Ik vergeet soms wel eens dat je geen kind meer bent’, zegt ze dan. ‘Je bent een volwassen jonge vrouw geworden, die met beide benen in het leven staat. Maar nóg wil dat niet zeggen dat ik jou alles toevertrouwen kan.’

‘Klinkt dat niet erg tegenstrijdig, tante Gon? Ik wil er zo graag voor u en oma zijn. Wát wilde u mij vertellen?’

Tante Gon glimlacht plotseling.

‘Jij geeft het niet zomaar op, hè? Een karaktertrek die ik bij mezelf herken!’

‘Dus u kunt mij wat dat betreft niet op de vingers tikken’, komt Evelien ad rem.

‘O jawel’, houdt de ander halsstarrig vol. ‘Ik heb die karaktertrek in mezelf altijd verwenst ...’

Nu kijkt tante Gon haar ondeugend aan en Evelien schiet ondanks alles in de lach.

‘U zult het laatste woord hebben’, zegt ze. ‘Maar nu moet u het mij vertellen.’

‘Goed dan. Oma tobt ergens over, maar kan zich er absoluut niet over uiten.’

‘En u hebt geen vermoeden?’

Tante Gon schudt aarzelend haar hoofd. Een aarzeling die Evelien zeker niet ontgaat.

‘Denkt u dat ze lichamelijk iets mankeert?’

‘Dat weet ik niet. Het zou heel goed kunnen, als je de klachten op een rijtje zet. Maar ik denk dat het iets psychisch is. Er zit haar iets dwars.’

De laatste woorden blijven in de kleine kamer hangen. De stilte is niet vervelend. Ze zijn ieder in hun eigen gedachten verdiept.

Met haar vinger volgt Evelien de figuren in het tafelkleed.

‘Zou oma de leegte niet aankunnen? Is het vanwege het gemis van opa dat het niet goed met haar gaat?’

Tante Gon geeft niet direct antwoord, maar staat op om koffie te zetten. Evelien kijkt peinzend naar de rug van de oudere vrouw.

Iets psychisch, zei tante Gon. Honderd vragen heeft Evelien. Vragen waar ze niet dadelijk een antwoord op krijgt.

Ze draait haar stoel een kwartslag. De keuken is via een brede opening verbonden met de kamer, zodat ze het gesprek makkelijk voort kunnen zetten.

‘Hebt u geen vermoeden wát haar dwars kan zitten?’ vraagt ze.

Het koffiezetapparaat begint te pruttelen en tante Gon pakt de kopjes uit het kastje.

‘Ik weet het niet, Evelien. Daar durf ik niets over te zeggen.’

Evelien wrijft met haar ene hand over haar voorhoofd alsof ze over iets heel diep moet nadenken. Tante Gon durft het niet te zeggen omdat ze bang is verkeerde conclusies te trekken. Maar vermoedens heeft ze dus wel!

‘Hebt u oma al eens aan het praten proberen te krijgen?’

‘Dat heb ik al geprobeerd, maar ze is zo gesloten als een oester.’

‘Ik denk niet dat het een gebrek aan vertrouwen in u is, tante Gon’, zegt ze zacht. ‘Dat geloof ik niet, want zo is oma niet. Het moet heel diep zitten bij haar. Zo diep dat het te veel pijn doet als je er té dichtbij komt.’

Tante Gon geeft een kneepje in haar schouder. ‘Ik ben blij dat jij er bent, Eefje! We zullen samen met oom Pieter, jouw ouders en Justin de schouders eronder zetten en proberen oma uit deze impasse te helpen.’

Evelien schuift de suikerpot en de kopjes naar zich toe. Eefje ... het koosnaampje van vroeger!

‘Wij allemaal’, knikt ze en vervolgt dan zacht: ‘Maar niet zonder hulp van God.’

Opnieuw voelt Evelien een kneepje in haar schouder en ziet dan de vastberaden blik in de ogen van haar tante.

‘Juist mét God!’ zegt ze.